

**RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION**

**Bruxelles, den 26. maj 2011 (27.05)
(OR. en)**

10630/11

**PI 54
COUR 28**

NOTE

fra: formandskabet

til: Rådet

Tidl. dok. nr.: 10402/11 PI 50 COUR 27

Komm. forsl. nr.: 7927/09 PI 22 COUR 28

Vedr.: Indførelse af en fælles patentdomstolsordning
- Orienterende debat

1. Arbejdet med en fælles, særlig patentdomstolsordning i EU blev indledt i 2007 i forlængelse af Kommissionens meddelelse fra april 2007 med titlen "Forbedring af patentsystemet i Europa"¹. Kommissionen fokuserede i meddelelsen på behovet for at indføre et EF-patent og på det akutte behov for en fælles patentdomstolsordning i Europa. Kommissionen foreslog i meddelelsen en fælles patentdomstolsordning, der skal have kompetence til at afgøre retstvister om europæiske patenter og EF-patenter.

¹ Dok. 8302/07.

2. Ved et intenst arbejde fra de skiftende formandskabers side siden midten af 2007 blev der udarbejdet et udkast til international aftale om Domstolen for Europæiske Patenter og EF-patenter². Den påtænkte aftale blev udformet med henblik på oprettelsen af en fælles, særlig patentdomstol med enekompetence til at afgøre retstvister angående både europæiske patenter og fremtidige EU-patenter, og den skulle indgås af EU og dets medlemsstater på den ene side og af tredjelande, der er parter i den europæiske patentkonvention, på den anden side. Et kommissionsforslag til Rådets afgørelse om et forhandlingsmandat blev desuden forelagt Rådet i marts 2009³.
3. På baggrund af fremskridtene i drøftelserne anmodede Rådet den 25. juni 2009 Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen) om en udtalelse om den påtænkte aftales forenelighed med traktaterne. EU-Domstolen afgav sin udtalelse 1/09 den 8. marts 2011 og fastslog, at den påtænkte aftale i sin nuværende form ikke var forenelig med traktaterne.
4. Kommissionen var fast besluttet på at tilpasse den påtænkte aftale for at gøre den forenelig med traktaterne og finde en passende løsning hurtigst muligt af hensyn til brugerne, og den vedtog non-paperet i bilag II om løsninger til en fælles patentdomstolsordning og det videre forløb.
5. **I lyset af ovenstående og efter at have drøftet sagen på grundlag af formandskabets spørgsmål i bilag I opfordres Rådet (konkurrenceevne) til på samlingen den 30. maj 2011 at nå til enighed om politiske retningslinjer for genoptagelsen af forhandlingerne med henblik på at indføre en fælles patentdomstolsordning på basis af den foreslåede løsning og det mulige videre forløb, jf. Kommissionens non-paper i bilag II.**

=====

² Den seneste udgave af dette udkast til aftale findes i dok. 7928/09.

³ Dok. 7927/09.

Formandskabets spørgsmål til Rådet (konkurrenceevne) på samlingen den 30. maj 2011:

"Er De indforstået med, at forhandlingerne genoptages på basis af den foreslåede løsning og det mulige videre forløb som beskrevet i Europa-Kommissionens non-paper med titlen: LØSNINGER TIL EN FÆLLES PATENTDOMSTOLSORDNING – DET VIDERE FORLØB I KØLVANDET PÅ UDTALELSE 1/09 FRA EU-DOMSTOLEN?"

**LØSNINGER TIL EN FÆLLES PATENTDOMSTOLSORDNING –
DET VIDERE FORLØB I KØLVANDET PÅ UDTALELSE 1/09 FRA EU-DOMSTOLEN
NON-PAPER FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE**

INDLEDNING

Som det fremgår af Rådets konklusioner af 7. december 2009 skal den fremtidige patentdomstolsordning baseres på to grundpiller: indførelsen af beskyttelse af et enhedspatent og oprettelsen af en fælles og specialiseret patentdomstolsmyndighed. Begge aspekter skal løses samtidig.

Der er sket betydelige fremskridt med indførelsen af beskyttelse af et enhedspatent. Den 10. marts 2011 bemyndigede Rådet 25 medlemsstater til at gennemføre et forstærket samarbejde om indførelse af beskyttelse af et enhedspatent. Den 13. april forelagde Kommissionen to forslag til forordning om gennemførelse af det forstærkede samarbejde: det ene om indførelse af beskyttelse af et enhedspatent, det andet om de gældende oversættelsesordninger. I Rådet blev arbejdet med disse forslag indledt den 14. april i Mertensgruppen. Det ungarske formandskab har tilkendegivet, at dets mål er at opnå enighed om en generel indstilling vedrørende begge forordninger på samlingen i Rådet for Konkurrenceevne den 30. maj.

Arbejdet med oprettelsen af den fælles patentdomstolsmyndighed under ledelse af skiftende formandskaber mellem 2007 og 2009 førte til udkastet til aftale om Domstolen for Europæiske Patenter og EU-Patenter. Udkastet til aftale dannede grundlag for oprettelsen af en fælles patentdomstol, Domstolen for Europæiske Patenter og EU-Patenter, bestående af en førsteinstansdomstol (med lokale og centrale afdelinger) og en appeldomstol, med enekompetence for såvel europæiske patenter som EU-patenter (nu: europæiske patenter med ensartet retsvirkning).

Udkastet til aftale blev udarbejdet således, at det kunne indgås af EU, medlemsstaterne og visse tredjelande, der er parter i den europæiske patentkonvention, bl.a. Schweiz. Den 6. juli 2009 anmodede Rådet på grundlag af artikel 218, stk. 11, i TEUF EU-Domstolen om en udtalelse om, hvorvidt udkastet til den påtænkte aftale er foreneligt med traktaterne. I mellemtiden vedtog Rådet den 4. december 2009 konklusioner om hovedtrækkene ved Domstolen for Europæiske Patenter og EU-patenter (dok. 17229/09), dog med forbehold af den forestående udtalelse fra EU-Domstolen. EU-Domstolen afgav udtalelse den 8. marts 2011. Den fastslog, at udkastet til aftale i sin nuværende form er uforeneligt med traktaterne. Det blev på seneste samling i Rådet for Konkurrenceevne den 10. marts 2011 konkluderet, at det er vigtigt at genoptage arbejdet med den fælles patentdomstolsordning hurtigt og nå til enighed om det videre forløb i kølvandet på EU-Domstolens udtalelse. Sigtet med dette non-paper fra Kommissionens tjenestegrene er at analysere og skitsere en mulig løsning i lyset af EU-Domstolens udtalelse.

EU-DOMSTOLENS UDTALELSE 1/09

EU-Domstolen bekræftede, at løsningen med at tillægge EU-Domstolen kompetence under anvendelse af artikel 262 i TEUF ikke er den eneste mulighed med henblik på oprettelse af en fælles patentdomstolsordning. Det kan således udledes, at en domstol oprettet af medlemsstaterne gennem en international aftale vil kunne være forenelig med traktaten.

EU-Domstolens betænkeligheder i udtalelse 1/09 vedrører det forhold, at der ikke er tilstrækkelige garantier til at sikre, at Domstolen for Europæiske Patenter og EU-patenter vil respektere EU-rettens forrang og anvende EU-retten i overensstemmelse med EU-Domstolens fortolkning. EU-Domstolen fokuserede navnlig på risikoen for, at Domstolen for Europæiske Patenter og EU-patenter ville kunne undlade at anmode EU-Domstolen om en præjudiciel afgørelse, selv i sager, hvor den korrekte fortolkning af EU-retten vil skulle afgøres af EU-Domstolen, og påpegede, at det ikke som ved de nationale domstole vil være muligt at indbringe søgsmål om krænkelse mod medlemsstaterne, hvis Domstolen for Europæiske Patenter og EU-patenter skulle tilsidesætte EU-retten. Endvidere vil sådanne afgørelser truffet af Domstolen for Europæiske Patenter og EU-patenter ikke kunne bevirke, at medlemsstaterne pådrager sig økonomisk ansvar.

EU-Domstolen bemærker ligeledes, at medlemsstaterne, bl.a. på grund af princippet om loyalt samarbejde (artikel 4, stk. 3, i TEU), er forpligtet til at sikre anvendelsen og overholdelsen af EU-retten på deres respektive områder. Dens betænkelighed synes navnlig at gå på oprettelsen af en international domstol uden for EU-traktaternes rammer med deltagelse af tredjelande. EU-Domstolen finder, at medlemsstaterne i medfør af princippet om loyalt samarbejde bør sikre respekt for EU-rettens forrang og EU-Domstolens rolle som den endelige fortolker af EU-retten. EU-Domstolen gør opmærksom på, at de nationale domstole har pligt til at anmode om præjudicielle afgørelser og i samarbejde med EU-Domstolen udfører en opgave, som de begge er blevet pålagt, og som består i at sikre overholdelse af lov og ret ved fortolkningen og anvendelsen af traktaterne. EU-Domstolen og de nationale domstole indgår i et direkte samarbejde om den korrekte anvendelse og ensartede fortolkning af EU-retten samt om beskyttelsen af de rettigheder, som EU's retsorden giver borgerne.

EU-Domstolen skelner dog mellem den påtænkte Domstol for Europæiske Patenter og EU-Patenter og Beneluxdomstolen. Eftersom denne er en domstol, der er fælles for flere medlemsstater og følgelig indgår i Unionens retsorden, er dens afgørelser underlagt mekanismer, der sikrer EU-rettens fulde virkning.

DEN FORESLÅEDE LØSNING

Som følge af EU-Domstolens udtalelse 1/09 synes tredjelandes deltagelse at være udelukket.

Følgende muligheder må derfor overvejes:

- EU-Domstolen får enekompetence i patentsager
- kompetencen fastholdes hos de nationale retter, der kan afsige domme for alle deltagende medlemsstaters område, ligesom for EF-varemærkets vedkommende, eller
- der gives enekompetence til en uafhængig retsinstans, der skal oprettes af medlemsstaterne.

De første to muligheder synes ikke at imødekomme medlemsstaternes politiske krav og interesserne hos brugerne af patentsystemet. Medlemsstaterne har tidligere udtrykt modvilje mod den første mulighed, dvs. overdragelse af kompetence til EU-Domstolen. Desuden vil denne mulighed ikke give lejlighed til at oprette en fælles patentdomstolsordning, fordi EU-Domstolen muligvis ikke får kompetence i retstvister om "traditionelle" europæiske patenter. Dette er en af grundene til, at brugerne af patentsystemet er imod en sådan løsning. Dette viste sig helt tydeligt, da Kommissionen foretog en høring om den fremtidige patentpolitik i 2006, og er siden da blevet bekræftet af brugerne af patentsystemet ved flere lejligheder. Det andet løsningsforslag, dvs. overdragelse af kompetencen med hensyn til beskyttelse af et enhedspatent til de nationale retter - som på varemærkeområdet - vil størstedelen af medlemsstaterne og virksomhederne formentlig ikke acceptere, idet man er bekymret for, at den høje kvalitet og ensartede fortolkning af domme, der gælder for alle de deltagende medlemsstaters område, ikke kan sikres, hvis man bruger de nationale retter, navnlig fordi der ikke findes en fælles klageinstans. Der har hele tiden været stor modstand mod en sådan løsning hos brugerne af patentsystemet.

Den eneste mulige løsning, der har kunnet peges på, er, at medlemsstaterne indgår en international aftale om oprettelse af en fælles patentdomstol med kompetence for medlemsstaterne alene. De medlemsstater, der deltager i det forstærkede samarbejde, har tilkendegivet, at de ønsker at oprette en fælles patentdomstol; de vil derfor skulle være parter i en aftale om oprettelse af en sådan retsinstans. De medlemsstater, der har besluttet ikke at deltage i det forstærkede samarbejde, ønsker muligvis at deltage i oprettelsen af en fælles domstol for tvister vedrørende "traditionelle" europæiske patenter, der er gyldige på deres område. For at varetage interesserne hos brugerne af patentsystemet og nå til enighed hurtigst muligt bør der så vidt muligt holdes fast i resultatet af forhandlingerne om udkastet til aftalen om en Domstol for Europæiske Patenter og EU-Patenter; teksten bør ændres i det nødvendige omfang, navnlig i lyset af udtalelse 1/09 fra EU-Domstolen.

På det grundlag bør en fremtidig patentdomstolsordning hvile på følgende grundpiller:

- Medlemsstaterne opretter en fælles patentdomstol. I lyset af udtalelse 1/09 fra EU-Domstolen kan en sådan fælles patentdomstol kun oprettes af medlemsstaterne; tredjelands deltagelse bør udelukkes. Den Europæiske Union bliver ikke part.

- Enekompetence i civile retssager vedrørende krænkelse og gyldighed i forbindelse med både "traditionelle" europæiske patenter og europæiske patenter med ensartet retsvirkning. Den fælles patentdomstols kompetence bør omfatte såvel "traditionelle" europæiske patenter som europæiske patenter med ensartet retsvirkning. Indskrænker man den særlige patentdomstols kompetence til "traditionelle" europæiske patenter, mister beskyttelsen af et enhedspatent sin tiltrækningskraft, og man risikerer måske endda, at beskyttelsen af et enhedspatent ikke bliver til noget, mens en begrænsning af kompetencen vedrørende beskyttelse af et enhedspatent kan føre til, at der oprettes to forskellige fælles domstole inden for europæiske patenter. En sådan overlapning vil ikke være hensigtsmæssig, navnlig på grund af det begrænsede antal kompetente dommere og risikoen for modstridende domstolsafgørelser.

- Hovedtrækkene ved Domstolen for Europæiske Patenter og EU-Patenter bør fastholdes: den fælles patentdomstol bør desuden bibeholde de grundlæggende træk ved Domstolen for Europæiske Patenter og EU-Patenter som angivet i Rådets konklusioner fra december 2009, herunder oprettelse af domstolen med en førsteinstansdomstol (med lokale og centrale afdelinger), en appeldomstol og et registreringskontor, sammensætning af panelerne, kompetence med hensyn til søgsmål og modkrav om tilbagekaldelse, sprogordning i forbindelse med retssager og overgangsperiode. Disse træk er blevet fastlagt ved lange og indgående drøftelser mellem medlemsstaterne: de rammer en fin balance mellem de forskellige interesser, der er på spil, udgør et vanskeligt men rimeligt kompromis og har desuden vundet bred støtte hos brugerne af patentsystemet.

- Garantier med henblik på at sikre, at den fælles patentdomstol overholder EU-lovgivningen og bliver fuldt integreret i EU's juridiske system: for at sikre overensstemmelse med traktaten som fastslået i udtalelse 1/09 fra EU-Domstolen er man nødt til at sikre, at den fælles patentdomstol overholder EU-lovgivningen og anmoder om præjudicielle afgørelser i overensstemmelse med de betingelser, der gælder for nationale retter. Det skal også sikres, at der er mulighed for at idømme sanktioner i form af søgsmål om krænkelse og økonomisk ansvar. I betragtning af at den fælles patentdomstol bliver en domstol oprettet af medlemsstaterne alene, synes det at være muligt for Kommissionen at indlede søgsmål om krænkelse mod alle medlemsstater i fællesskab i sager, hvor den fælles patentdomstol overtræder EU-lovgivningen. På lignende vis vil reglerne om økonomisk ansvar i en sådan sag for at indfri erstatningskrav fra enkeltpersoner som følge af en overtrædelse af EU-lovgivningen også kunne anvendes på alle medlemsstaterne i fællesskab. Begge aspekter vil dog skulle afklares i aftalen, herunder hvor et *Köbler*krav kan gøres gældende (nemlig i et forum, hvor dets fulde virkning er sikret).

Medlemsstaterne vil skulle overholde gældende EU-ret, når de opretter en fælles patentdomstol ved en aftale. Viser det sig at være nødvendigt at foretage ændringer i gældende EU-ret, vil disse skulle vedtages, før en sådan aftale kan træde i kraft. Det forekommer sandsynligt, at i hvert fald forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I) vil skulle ændres, da lovvalget heri ellers kunne fortolkes som værende i strid med en sådan aftale.

Det skal også bemærkes, at en aftale mellem medlemsstaterne ikke er bindende for EFTA-landene (og naturligvis heller ikke andre tredjelande), der muligvis ikke vil anerkende domstolens afgørelser inden for rammerne af Luganokonventionen.

Foreneligheden med national (forfatningsmæssig) lovgivning om overdragelse af ovennævnte kompetence til en domstol, der er fælles for alle (deltagende) medlemsstater og oprettet ved en aftale imellem dem, er fortsat et anliggende, medlemsstaterne vil skulle drøfte.

ET MULIGT VIDERE FORLØB

Den fælles patentdomstol vil derfor kunne oprettes ved en aftale indgået mellem medlemsstaterne om oprettelse af en fælles retsinstitution. Som det fremgår ovenfor, vil tredjelande på baggrund af udtalelsen fra EU-Domstolen formentlig ikke kunne deltage i aftalen.

Arbejdet bør fortsætte på grundlag af Rådets konklusioner af 7. december 2009 (dok. 17229/09) og arbejdsdokumentet om en revideret formandskabstekst om udkast til aftale om Domstolen for Europæiske Patenter og EU-Patenter og udkast til statut af 23. marts 2009 (dok. 7928/09). De nødvendige ændringer bør foretages i en ny tekst fra formandskabet og forelægges medlemsstaterne til drøftelse. Disse vil skulle omfatte ændringer vedrørende kontraherende parter samt de nødvendige retsmidler og garantier for at sikre, at den fælles patentdomstol overholder EU-lovgivningen. Den institutionelle grundstruktur for den fælles patentdomstol som påtænkt for Domstolen for Europæiske Patenter og EU-Patenter og som vedtaget af Rådet i 2009 (dok. 17229/09) bør dog fastholdes.